

www. **ROVDYR** .org

FOLKEAKSJONEN
NY ROVDYRPOLITIKK
NR. 2 - JULI 2021

Karl Hedin har mistet tilliten til staten

WWF tapte i Høyesterett

Alt om rovdyr i partienes valgprogrammer

Reindriften tar støyten når sauene forsvinner

Vi gleder oss til å se dere igjen

Nils Solberg

Dere, medlemmene, har ikke sviktet oss under pandemien. Til hver enkelt av dere: Takk!

Nils Solberg, styreleder i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Vi lever i en virkelig tid og har gjort det lenge. Men nå kan vi øyne håp om at vi snart er tilbake til et litt mer normalisert Norge. For oss i ledelsen i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har det selvfølgelig også vært mange utfordringer under pandemien. De fysiske møtene med «våre» politikere har uteblitt, sammen med foredrag, medlemsmøter og messer. Det har vært et savn å ikke kunne møte dere direkte.

Teams, mailer og telefoner kan aldri erstatte de fysiske møtene ansikt til ansikt. Vi har likevel holdt organisasjonen velgående, og tiden har ikke stått stille for oss. Heller ikke rovdyra har ligget på latsiden.

Dere, medlemmene, har ikke sviktet oss under denne tiden. Selvfølgelig har noen falt fra, siden vi har vært mindre synlige enn ellers. Men dere som tilhører grunnfjellet, som vi kaller det i ledelsen, dere står last og brast med organisasjonen, og det er veldig motiverende for oss alle.

Grunnfjellet består av viljesterke medlemmer som ser viktigheten av verdifelleskapet vi har i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

Det er i motsetning til de fleste organisasjoner ingen direkte medlemsfordeler hos oss. Ingen forsikringsrabatter og ingen

«Teams, mailer og telefoner kan aldri erstatte de fysiske møtene ansikt til ansikt. Vi har likevel holdt organisasjonen velgående, og tiden har ikke stått stille for oss. Heller ikke rovdyra har ligget på latsiden.»

andre bonusordninger heller, verken på varer eller drivstoff. Men man deltar på et veldig bra sammensatt lag av friluftsfolk og kulturbærere.

Medlemslista i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er selvfølgelig hemmelig. Men her finnes det absolutt alle slags gode folk, politikere, kjendiser og vanlige folk, slike som meg.

Felles for oss alle er at vi vet at det ikke finnes noen «quick fix» i rovdyrpolitikken.

Vi legger stein på stein, jobber langsiktig, og bygger vår argumentasjon på en grunnmur av kunnskap og sannhet. Et resultat av det er ikke minst den siste dommen i Høyesterett.

Vår nye satsning på nettavisen Rovdyr.org viser seg å slå god rot i Media-Norge. Stadig flere av de store mediehusene sakser og henviser til nettopp oss. Vi er idealister, gode på kunnskap og vi holder vår sti rein. Slikt blir lagt merke til, og derfor er vi en tung politisk aktør i Norge i dag! Veien dit har vært lang og bratt, og uten alle lojale og trofaste medlemmer i ryggen hadde det aldri gått!

Så jeg ønsker dere alle en så bra sommer som mulig, og jeg håper vi treffes igjen ansikt til ansikt så snart som det lar seg gjøre.

Husk å gå med capsen eller t-skjorta vår i sommer enten du er på ferie, handler på butikken eller skal være i de større byene i sommer. Du vil bli overrasket over hvor mange smil og godord man får.

Du er på et bra lag med mange bra folk!

WWF tapte i Høyesterett

Klima- og miljødepartementet fikk medhold i saken om ulvejakt vinteren 2017/18, hvor WWF Verdens Naturfond stevnet Klima- og miljødepartementet for retten.

Tekst: Svein Egil Hatlevik

Dommen i Høyesterett er enstemmig. I sitt sammendrag av dommen skriver Høyesterett følgende:

«Høyesterett kom til at tre vedtak om lisensfelling av 31 ulver utenfor ulvesonen vinteren 2017–2018 var gyldige. Staten ble derfor frifunnet i søksmålet, som var anlagt av Stiftelsen WWF Verdens Naturfond.

Høyesterett fant at vedtakene hadde hjemmel i naturmangfoldloven og rovviltforskriften, og at de ikke stred med Bernkonvensjonen.

Høyesterett kom for det første til at fellingene ikke truet ulvebestandens overlevelse. For det andre oppfylte det ene vedtaket formålet om å avverge skade på husdyr og de to andre vedtakene formålet om å ivareta "andre offentlige interesser av vesentlig betydning". Endelig fant Høyesterett at det ikke forelå tilfredsstillende alternativer til felling.

I vurderingene anerkjente Høyesterett de hensyn som ligger bak den differensierte forvaltningen av ulvebestanden. Dette innebærer blant annet at terskelen for felling av ulv i realiteten kan settes lavere utenfor ulvesonen enn innenfor. Det ble i den forbindelse lagt vekt på uttalelser i Stortinget i 2017.

Dommen klargjør de rettslige rammene for norsk ulveforvaltning.»

Politisk handlingsrom

Styreleder i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk Nils Solberg gleder seg over utfallet av rettsaken.

– Dette er en seier for demokratiet. Min tro på det norske rettsvesenet er styrket etter dette. Spørsmålet om ulveforvaltning i Norge er et

politisk spørsmål, og med denne dommen er politikken entydig plassert der den hører hjemme, nemlig hos Stortinget, sier Solberg.

Urolig for ulvens framtid

– Vi er vitne til en helt konkret og svært nedslående historisk hendelse for naturen, sier generalsekretær Karoline Andaur WWF. Med denne dommen vil ulven i Norge forbli kritisk truet i overskuelig fremtid, sier hun.

Her skjer det: Høyesterett kom til at vedtak om å felle ulv vinteren 2017/2018 var lovlige.

FOTO: HELGE HØIFØDT (CC BY-SA 4.0)

Utmarkskommunenes sammenslutning (USS) har sammen med Norges Bondelag, Norsk Skogeierforbund og Norskog vært partshjelpere på statens side.

USS svært tilfreds

USS er svært tilfreds med den rettsavklaringen som Høyesterett har gjort. Organisasjonen mener dommen gir grunn til forventning om at rovviltdebatten blir mer saklig.

USS-advokat Stein Erik Stinessen kommenterer:

– WWF har i flere år hevdet at vedtak om felling av ulv er ulovlig fordi ulv er oppført som «kritisk truet» på Artsdatabankens rødliste. Høyesterett avviser dette argumentet slik:

«Rødlista er utarbeidet av fageksperter i tråd med Den internasjonale naturvernunionens retningslinjer. Men klassifiseringen bygger på antall reproduserende individer med tilhold i Norge. Dette innebærer at den norske rødlista ikke er avgjørende ved avgjørelsen av om den samlede sør-skandinaviske bestanden er truet, skriver Stinessen.

Høyesterett finner det klart at Norge ikke bryter Bernkonvensjonen artikkel 2 så lenge den norske delbestanden av ulv er så stor at bestandsmålet på fire til seks årlige ynglinger nås.

– Høyesterett legger til at Stortingets bestandsmål bygger på et tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag og at Bernkonvensjonen ikke pålegger Norge noen bestemt andel av den sør-skandinaviske bestanden. Høyesterett legger altså til grunn at en oppnåelse av Stortingets bestandsmål innebærer at våre forpliktelser er etterlevd, både etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven, skriver Stinessen.

Offentlige interesser

Et annet sentralt spørsmål i saken var om uttakene kunne tillates av hensyn til «andre offentlige interesser av vesentlig betydning». Det følger av naturmangfoldlovens paragraf 18c at unntak fra fredningsprinsippet kan begrunnes i slike hensyn.

Lagmannsretten kom til at vedtakene var ugyldige som følge av en uriktig lovforståelse av departementet. Høyesterett kom derimot til at det var lagmannsretten som hadde forstått loven feil.

ROVVILTNEMND

10 år forut for sin tid

Rovviltnemnda i Midt-Norge fikk i år for første gang myndighet til å forvalte bjørn i region 6. Det varte ikke lenge.

Åsmund Ystad

Det har i flere år vært strid mellom Klima- og miljødepartementet (KLD) og den regionale rovviltnemnda i Trøndelag og Møre og Romsdal om forvaltningen av bjørn. Striden har toppet seg om spørsmålet om størrelsen på yngleområdet for bjørn og muligheten til å felle binner som har gjort stor skade i prioriterte beiteområder.

I 2020 måtte statsminister Erna Solberg på banen for å få miljøforvaltningen til å åpne opp for skadefelling av i Grong i Namdalen. To bjørner ble felt i juni i fjor, og selv om det ikke var meningen, var en av dem ei voksen binne.

Regjeringens politikk på dette området har i praksis fungert slik at der det er binner, der er det yngleområde, uavhengig av forvaltningsplan og kart, stikk i strid med lovnader om forutsigbar og tydelig sonering.

Striden om arealet på bjørnesona førte til at rovviltnemnda i region 6 ga Norsk institutt for naturforskning (NINA) i oppdrag å utrede om det er forvaltningsområdets areal som er begrensende faktor for antall årlige ynglinger av bjørn, eller om det skyldes beskatning i Norge eller Sverige.

Vil ta 10 år å nå bestandsmålet

Dette arbeidet resulterte i NINA rapport 1952: «Brunbjørnbinneres arealbehov og betydningen av svensk forvaltning for bestandsutviklingen i region 6».

I rapporten skrev NINA-forskerne at «De egne leveområdene for bjørn i Midt-Norge er store nok til å nå bestandsmålet på tre ungekull i året. At en stor andel av de egne områdene ligger nær Sverige, hvor det jaktes mye bjørn, gjør det vanskelig å nå målet.»

Og videre: «Simuleringene våre viser at det vil ta mer enn 10 år før bestanden i region 6 er opp i det antallet binner som er nødvendig for å sikre tre årlige ungekull, hvis Sverige opprettholder dagens avskytingsnivå langs grensa.»

NINA publiserte rapporten 25. februar i år.

Bestandsmålet nådd allerede i fjor

Noen få uker senere, 8. april, la Rovdata fram den årlige bestandsrapporten om brunbjørn i Norge (NINA-rapport 1986). Den viste at målet på tre årlige ynglinger av bjørn i Midt-Norge var nådd, for første gang, og at rovviltnemnda dermed hadde forvaltningsmyndighet.

Etter nye 14 dager vedtok rovviltnemnda i møte 23. april kvote for skadefelling/lisensjakt på brunbjørn i Midt-Norge på 3 dyr. Sekretariatet hadde innstilt på at binner med unger var unntatt og at tiltak for å unngå felling av binner skulle gjøres, noe som i praksis ville stanse fellingsforsøk ved mistanke om binne i området.

Rovviltnemnda ville det annerledes. De siste års konflikter med binner som vandrende unntakstilstand i prioriterte beiteområder gjorde at nemnda ikke ønsket slike begrensninger.

Vedtaket ble selvfølgelig påklaget av flere miljøorganisasjoner.

Forskere i NINA rakk så vidt å rapportere at det ville ta 10 år å nå bestandsmålet for bjørn i Midt-Norge før en annen rapport fra NINA/Rovdata dokumenterte at målet allerede var nådd i fjor.

FAKSIMILE AV NINA RAPPORT 1952.

Miljødirektoratet redd for nye 10 år

I tråd med vanlig praksis leverte Miljødirektoratet faglig tilråding til klagebehandlingen. Og på tross av at bestandsmålet for bjørn i regionen var nådd siste år, la direktoratet vekt på vekt på NINAs rapport om at det vil ta 10 år før målet blir nådd på grunn av avgang av «norske» binner som felles i Sverige.

KLD overprøver rovviltnemnda

3. juni i år gjorde Klima- og miljødepartementet endelig vedtak i klagesaken. Resultatet ble som Statsforvalteren og Miljødirektoratet ville: Kvoten på tre dyr består, men felling av binner med unger er unntatt.

Rovviltnemndas ønske om tydelig sonering og forutsigbarhet beitebrukerne ble satt til side. Bjørnebinner i beiteområder vil fortsatt være vandrende ynglesoner.

Følg sommerens utvikling på www.rovdyr.org

Flere års forskning i Sverige i regi av det skandinaviske bjørneprosjektet har avdekket at bjørn, og særlig binner med unger utgjør et enormt skadepotensiale i reindrifas kalvingsområder. Svenske myndigheter tillater derfor hver vår forebyggende skadefelling på et stort antall bjørner, ofte målrettet mot uttak av binner med unger. I Norge har bjørnebinner fritt leide i reindrifas kalvingsland..

FOTO: HERMANN SOTKAJÆRVI

SKADEFELLING AV BJØRN I KALVINGSLANDET:

Én i Norge, ett hundre i Sverige

Svenske myndigheter prioriterer samisk reindrift foran norske bestandsmål.

Åsmund Ystad

En hannbjørn ble felt på Revholmen ved Skogerøya i Sør-Varanger 7. juni i år etter at Statsforvalteren i Troms og Finnmark ga en to-dagers skadefellingstillatelse på en bjørn som var observert i kalvingslandet til reindrifta.

Slike tillatelser blir sjelden gitt av norske myndigheter. En årsak kan være at det er vanskelig å dokumentere døde reinkalver tatt av bjørn fordi det sjelden er annet enn klauvene igjen etter et slikt måltid.

På svensk side er situasjonen derimot en annen. Der har man i mange år drevet med omfattende forebyggende uttak av bjørn i viktige reinbeiteområder.

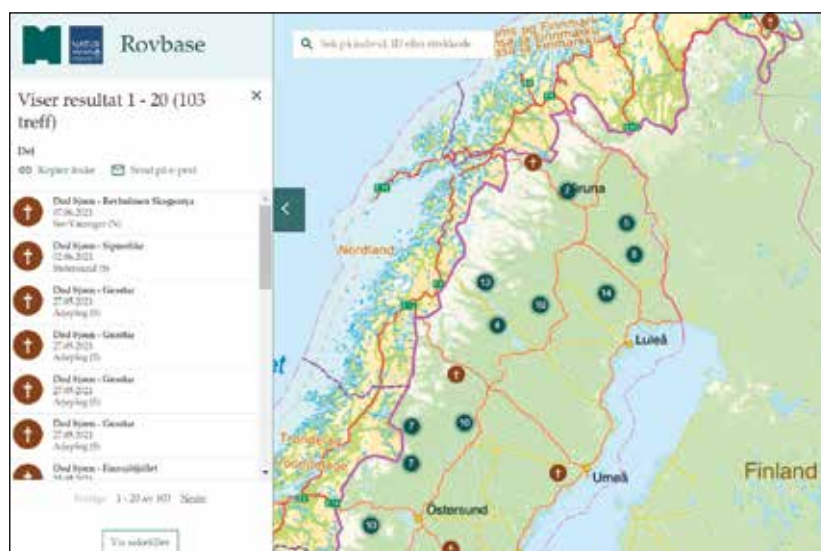
Samme dag som skadedyret ble felt i Sør-Varanger hadde svenskene passert uttak av bjørn nummer ett hundre i vår.

Slike uttak på vårsnøen, ofte av binner med unger i tillegg til hannbjørner, har blitt en vårtradisjon i Sverige, et tiltak som ble

igangsatt etter at det Skandinaviske bjørneprosjektet gjennom ulike forskningsprosjekter over flere år dokumenterte store tap av reinkalver tatt av bjørn i svenske reinbeiteområder.

Toppåret for uttak så langt var våren 2020 med 143 bjørner tatt ut på forebyggende skadefelling. Og som tidligere nevnt, så langt i år er 100 bjørner felt.

En oversikt på rovbases.no pr. 10. juni 2021 viser en avgang på 103 brunbjørner i vår. En er felt i Norge, to er tatt av toget i Sverige og 100 er tatt ut som forebyggende uttak på vårsnøen i svenske reinbeiteområder. Mange av uttakene som er gjort er av binner med unger.

Gaupa ikke utryddet i år heller

Det er i vinter påvist 67 familiegrupper i Norge, og det er på samme nivå som i fjor. Gaupebestanden ligger derfor også i år litt over det nasjonale bestandsmålet som Stortinget har bestemt. Rovdata har beregnet bestanden til å bestå av 395 gauper.

Også i Sverige øker antall gauper. 213 familiegrupper er registrert siste vinter, noe som tilsvarer om lag 1244 gauper.

Den norsk-svenske gaupebestanden består med andre ord av over 1600 gauper. I tillegg har Finland en bestand med om lag 2000 individer.

Kart over familiegrupper av gaupe i Norge siste vinter.

Ny Rødliste 2021

Artsdatabanken insisterer på at vurdering av overlevelsen for store rovdyr i Norge er en regneøvelse

Åsmund Ystad

I april offentliggjorde Artsdatabanken vurderingene som er gjort til den nye norske Rødlista 2021, og ba samtidig om innspill. Vurderingene er foreløpige, og innspillene skal tas med i betraktningen fram mot endelig lansering av Rødlista i november.

Forrige versjon kom i 2015, og i årets foreløpige offentliggjøring var det var ingen endringer i status for de fire store rovdyrartene i Norge: jerv, bjørn, gaupe og ulv.

Ulven forblir klassifisert som «kritisk truet», mens jerven, gaupa og bjørnen fortsetter å være «sterkt truet».

Klassifiseringen gjøres av en oppnevnt ekspertkomité med biologer. Utgangspunktet er antall voksne individer på norsk jord, basert på Rovdatas bestandsrapporter. Alle felte individer siste sesong trekkes fra samt et ekstra fradrag for å være føre var. Sluttsammen plasseres inn i en tabell som sier at færre enn 50 voksne individer gir kategorien «kritisk truet», færre enn 250 «sterkt truet» og færre enn 1000 voksne individer «sårbar».

Artsdatabanken følger retningslinjer fra Verdens naturvernunion (IUCN) når rødlistekategorien skal bestemmes. Men regelverket åpner for å nedgradere truet-hetskategori på grunn av gunstig påvirkning fra sammenhengende bestander som Norge deler med naboland.

Innspill

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk (FNR) leverte innspill til Artsdatabankens foreløpige vurderinger. Vi argumenterte for at regelverket, som gir råd om å bruke konservative bestandstall i nedre del av bestandsestimatene ikke er tilpasset Norge

og Sverige som har en mye høyere standard på bestandsregistreringen enn noen andre land i verden. Og vi argumenterte for at alle de fire store rovdyrartene i Norge er deler av sammenhengende store og livskraftige skandinaviske populasjoner med stor utveksling av individer. Og vi påpekte inkonsekvens i norske vurderinger i forhold til tilsvarende arbeid i Sverige og i Danmark, i seg selv et eksempel på et betydelig handlingsrom i tolkningen av regelverket.

FNR konkluderte med at en mer realistisk tilnærming ville ha ført til at ulv ble nedgradert ett trinn til det mindre dramatiske «sterkt truet» og at gaupe og jerv vill blitt klassifisert som «sårbar».

Men svaret fra Artsdatabanken var negativt. Alle argumenter ble avvist med henvisning til IUCNs regelverk og FNRs påpekninger av inkonsekvente beregninger i forhold til vurderingene i norsk rødliste 2015 og svensk rødliste fra 2019 ble imøtegått med henvisning til nye endringer i IUCNs regelverk fra 2021.

Gaupa i Norge ville for eksempel, på grunn av økt bestand, blitt nedklassifisert til «sårbar» i 2021 med tilsvarende vurdering som i 2015. Men nok en ny regel fra IUCN, om at bestandsøkning måtte dokumenteres for hvert av årene fra 2015 til 2020 gjorde gaupa «sterkt truet». Og nedgradering på grunnlag av kontakt med nabobestander var i strid med regelverket fordi det var færre gauper i Sverige siste år enn året før.

FNR har også hatt en dialog om temaet med Artsdatabanken i media. På neste side kan du lese vårt siste svar, i en svarreplikke til Artsdatabanken som sto på trykk i avisa Klassekampen 14. juni i år.

Kalkulatorer beskriver ikke ulv i Norge

Åsmund Ystad
Svein Egil Hatlevik

Rødlistevurderinger av store rovdyr gjøres av biologer i en ekspertkomité. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har kritisert Artsdatabanken for å legge for mye vekt på et rigid regelverk og lite vekt på biologi. Artsdatabanken overser at nasjonale bestander med utstrekning i naboland øker livskraften i delpopulasjonene i hvert enkelt land. Artsdatabanken svarer at økt livskraft ikke inngår i rødlistevurderingen med mindre det gir flere dyr, altså gir utslag på kalkulatoren. Begrensningene i forvaltningens bestandsmål og arealet i rovdyrsoner er avgjørende for Artsdatabanken.

Hva skal man med biologer i en ekspertkomité uten rom for biologifaglige vurderinger? Slik Artsdatabanken beskriver arbeidet med rødlista, kan biologenes bidrag like gjerne utføres av en skoleelev med kalkulator. Her er det penger å spare!

Artsdatabanken overlater til byråkrater hos Verdens naturvernunion (IUCN) i Sveits å bestemme hvordan norske forhold er. Av 35 lederdyr i norske ulvrevir dokumentert siste vinter var 25 født i svenske ulvrevir eller grenseoverskridende revir. Det bekrefter at det ikke er mulig å si noe biologifaglig klokt om ulvens overlevelse i Norge uten å legge betydelig vekt på den samlede norsk-svenske bestanden. Det er nettopp en slik kvalitativ biologifaglig vurdering Artsdatabanken viser sterk vegring mot å gjøre, med henvisning til IUCNs regelverk.

Men danske rødlisteeksperter bruker samme regelverk til å konkludere med at fem danske ulver har potensielt samme livskraft som en forekomst med over 250 voksne ulver fordi Danmark deler en 60 kilometers grense med Tyskland, som også har ulv. I Norge mener, Artsdatabankens at IUCN i Sveits vet best om nordiske forhold og at virkeligheten langs Vest-Europas lengste landegrense, som beviselig daglig krysses av ulv, ikke er noe å plage utlandet med.

Verdt å nevne er også at et internasjonalt panel av ulveeksperter som i fjor ble bedt om å foreta en levedyktighetsanalyse av den norske delbestanden av ulv, avviste oppdraget. Det er biologifaglig meningsløst, uttalte panelet.

«Hva skal man med biologer i en ekspertkomité uten rom for biologifaglige vurderinger?»

Folkeaksjonen er vel kjent med IUCNs regelverk for nasjonal rødlisting av fåtallige pattedyr, som ulv i Norge. Vi kritiserer Artsdatabanken for å opptre mer «katolsk enn paven» i sin regelutforming, særlig i måten de nekter å bruke handlingsrommet. De fem biologene i Artsdatabankens pattedyrkomite kan, hvis de gidder, si noe klokt om ulvens risiko for å forsvinne fra Norge. Men det forutsetter at de bruker andre verktøy enn kalkulator.

52 jervekull
registrert så langt
i år, pr. 21. juni 2021

Dato	Kommune	Status
Region 3 - Oppland		
21.05.2021	Lom	Antatt
02.05.2021	Dovre	Dokumentert
28.04.2021	Sør-Fron	Dokumentert
26.04.2021	Lesja	Dokumentert
11.04.2021	Skjåk	Antatt
31.03.2021	Ringebu	Dokumentert
09.03.2021	Skjåk	Dokumentert
Region 5 - Hedmark		
04.06.2021	Tolga	Antatt
08.05.2021	Rendalen	Dokumentert
07.05.2021	Trysil	Dokumentert
30.04.2021	Tolga	Dokumentert
28.04.2021	Engerdal	Dokumentert
20.04.2021	Tynset	Antatt
18.04.2021	Rendalen	Dokumentert
17.04.2021	Rendalen	Dokumentert
14.04.2021	Engerdal	Dokumentert
14.04.2021	Engerdal	Dokumentert
14.04.2021	Åmot	Dokumentert
08.04.2021	Stor-Elvdal	Antatt
23.03.2021	Engerdal	Dokumentert
10.03.2021	Stor-Elvdal	Dokumentert
08.03.2021	Åmot	Dokumentert
07.03.2021	Åsnes	Dokumentert
12.02.2021	Rendalen	Dokumentert
Region 6 - Trøndelag og Møre og Romsdal		
14.06.2021	Tydal	Antatt
06.06.2021	Molde	Antatt
19.05.2021	Snåsa	Dokumentert
15.05.2021	Rauma	Antatt
10.05.2021	Røros	Dokumentert
10.05.2021	Lierne	Dokumentert
05.05.2021	Surnadal	Dokumentert
02.05.2021	Tydal	Antatt
28.04.2021	Namsskogan	Dokumentert
28.04.2021	Sunndal	Dokumentert
27.04.2021	Midtre Gauldal	Dokumentert
26.04.2021	Snåsa	Dokumentert
20.04.2021	Verdal	Dokumentert
18.04.2021	Rauma	Antatt
Region 7 - Nordland		
26.05.2021	Narvik	Dokumentert
09.05.2021	Saltal	Antatt
28.04.2021	Narvik	Antatt
27.04.2021	Grane	Dokumentert
17.04.2021	Rana	Antatt
11.04.2021	Narvik	Dokumentert
Region 8 - Troms og Finnmark		
10.05.2021	Nesseby	Dokumentert
10.05.2021	Tana	Dokumentert
04.05.2021	Sør-Varanger	Dokumentert
04.05.2021	Lebesby	Dokumentert
24.04.2021	Tana	Dokumentert
09.04.2021	Nordreisa	Dokumentert
08.04.2021	Kåfjord	Antatt
09.03.2021	Karasjok	Dokumentert

Ulvebestand tilbake på toppnivå

Antall ulver i Norge og Sverige ble i vinter estimert til like under 500, samme nivå som i 2015. Østfold-bonden Rune Sandklev er urolig for hva forvaltningen vil medføre for ham.

Naturens gang? Hannen i Deisjøparet, også omtalt som Elgå-ulven, under flyttingen i vinter.

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Tekst: Svein Egil Hatlevik

Etter en bestandsnedgang over flere år, framfor alt i Sverige, har den skandinaviske ulvebestanden de siste par årene tatt seg opp igjen. I vinter var bestanden omtrent på samme nivå som i toppåret 2014-15. Dette skriver Rovdata i en pressemelding i begynnelsen av juni.

Det er dokumentert 48 valpekull født i 2020, en oppgang på tre kull fra 2019. Bestandsstørrelsen er estimert til 480 individer, opp 30 ulver fra forrige vinter og en økning på 100 ulver i løpet av to år.

I Norge er det i vinter påvist 12 ulvekull, hvorav 5 i helnorske revir og 7 i grenserevir mot Sverige. Ulvebestanden er derfor over det nasjonale bestandsmålet som Stortinget har bestemt.

Over bestandsmålet

Bestandsmålet er på fire til seks årlige ynglinger, hvor minst tre må finne sted i helnorske revirer. Når ynglinger i grenseflokker telles

som en halv yngling, blir altså tallet for i vinter 8,5 ynglinger, altså samme tall som i fjor.

Gjennom året analyseres DNA-prøver fra ulvene i begge land. Det gir overvåkingen også mulighet til å følge med på innavl, noe som er utbredt i den skandinaviske ulvebestanden. Nye immigranter og deres avkom anses derfor som viktige for bestanden.

Litt mindre innavl

Øystein Flagstad, genetiker i Rovdata, opplyser at graden av innavl hos foreldredyrene i familiegruppene, den såkalte innavlskoeffisienten, gikk ned fra 0,24 til 0,23 i vinter.

– Det er en svært liten endring, men likevel godt nytt for en ulvebestand som har svært høy grad av innavl, sier Flagstad i pressemeldingen.

Før registrerings sesongen i vinter var det to finskrussiske ulver som var kjent av forvaltningen: ledertispa i det såkalte Tiveden-reviret i Sverige og Deisjøhannen, som ble flyttet fra Østerdalen til Våler i Østfold i januar.

Tidlig i juni sendte Miljødirektoratet ut en pressemelding om at Deisjøparet var nedkommet med valper.

Nytt sted, samme navn

Ulvene som ble flyttet til Østfold, har siden slått seg ned nordøst for slippstedet og

SAUEBONDE: Rune Sandklev er urolig for hva framtida med Deisjø-ulvene i nærmiljøet vil bringe med seg.

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Rossavik har skisse til rovviltforlik

Journalist og forfatter Frank Rossavik har tatt turen fra Oslo til ulvesona.

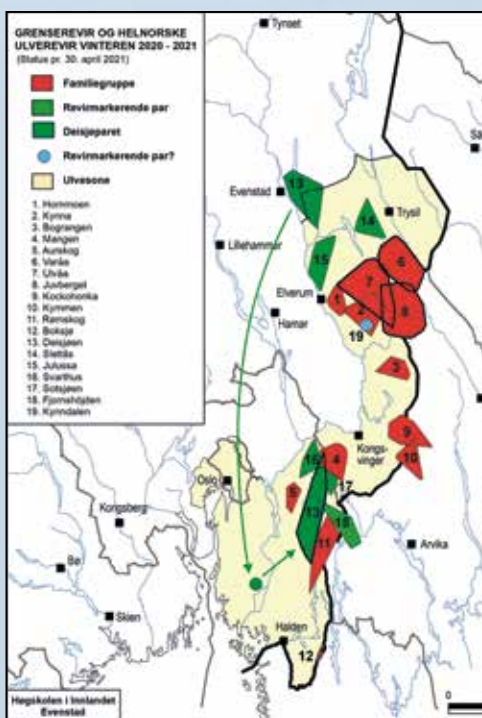
hoveddelen av flokkens arealbruk er i Aurskog-Høland, samt i Marker, Indre Østfold og Nes kommuner.

Navnet «Deisjøparet», som ulvene ble kalt de de holdt til i traktene rundt Rena, har fått bli med til det nye tilholdsstedet øst for Øyeren.

– Jeg følte jeg fikk ganske mange knytt-neveslag midt i trynet, sa Rune Sandklev til Rovdyr.org i begynnelsen av juni.

Sauebonden i Trøgstad var allerede overarbeidet. Nå har han fått nye bekymringer etter at «Norges viktigste» ulvefamilie har slått seg til i området.

– Får jeg ulveangrep i sommer på toppen av den elendige økonomien og all jobbinga, så tror jeg jeg gir meg med dyr på bygda. Da får jeg halvere flokken, ha dyra hjemme, og få meg en jobb jeg kan leve av, sier Sandklev.

Kart over ulverevir i Norge

Tekst: Svein Egil Hatlevik

«Få debatter får sinnene så i kok som den norske ulvedebatten. De to tilsynelatende uforenlige synene på rovdryret splitter by og land, ung og gammel, naturvernere og naturbrukere, men ikke etter absolutte linjer – bildet har skygger og nyanser, ofte der man minst venter å finne dem.»

Dette skriver forlaget om «Ulv? Ulv! – En bok om rovdryr og mennesker i Norge», skrevet av Frank Rossavik. Han jobber til daglig i Aftenposten og har tidligere skrevet bøker om blant annet yttringsfrihet, amerikansk politikk, politikeren Einar Førde og redaktøren Kåre Valebrokk.

Boka slippes i august, men lar seg forhåndsbestille fra forlaget Cappelen Damm for den som måtte være særlig ivrig. Stemmer fra Folkeaksjonen ny rovdryrpolitikk er blant dem som kommer til orde i boka.

Rossavik har følgende kortfattede oppsummering av konflikten knyttet til ulveforvaltningen i Norge:

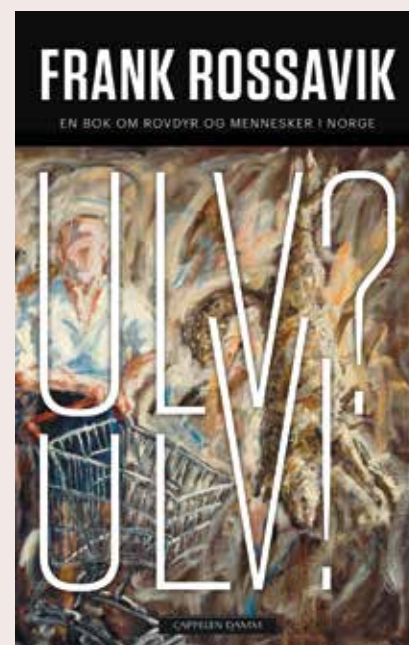
– Kjernespørsmålet er vel om ulven har så stor verdi at utmarksbrukerne bør finne seg i plagen den utgjør. Der er det som kjent uenighet.

– Du har garantert lært mye nytt under arbeidet med boka. Noen ny lærdom du spesielt vil trekke fram?

– Jeg visste så å si ingenting fra før, så det meste var nytt. Mest overraskende for meg er kanskje hvor nært synet på ulven i Norge følger utviklingen i forholdet mellom by og land, sier Rossavik.

– Kan du gi noen hint om noe som kan komme til å overraske dem som leser boka?

– Boken skisserer et flunkende nytt rovdryrforlik. Det må jo være en liten sensasjon.

BOK: Frank Rossaviks bok «Ulv? Ulv!» slippes i august.

HOVEDSTADSPRESSEN: Når han ikke skriver bøker, er Frank Rossavik ansatt som politisk kommentator i Aftenposten.

Når tilliten forsvin

– Det skal ikke være slik i et demokrati at staten skal kunne trekke folk for retten for sine politiske meninger, sier Karl Hedin. Den svenske milliardæren ble frikjent for anklager om tjuvjakt, men saken fortsetter i rettsvesenet.

Tekst: Svein Egil Hatlevik

«Som bevis i saken har aktor lagt fram relativt omfattende skriftlige beviser som legger vekt på Karl Hedins meninger om ulveforvaltningen i riket. Hvorvidt Karl Hedin eller noen av de tiltalte har, eller har gitt uttrykk for, oppfatninger om ulveforvaltningen er i prinsipp uten betydning for domstolens vurdering av tiltalen. Domstolen kommer ikke i denne saken, eller i noen annen sak, til å legge den tiltaltes politiske oppfatninger til grunn for bedømmelsen av en tiltale.»

Utdraget over er fra tingretten i Västmanlands dom fra mars i år, hvor Karl Hedin ble frikjent for anklager om tjuvjakt på ulv og å ha planlagt å legge ut giftåte. Dommen er mildt sagt uvanlig lesning, og drøfter ikke engang forsvarers argumenter: Påtalemakters bevisførsel karakteriseres som så svak at den i realiteten ikke er noe en skal behøve å forsvare seg imot.

«Overgår fantasien»

Karl Hedin er en kjent skikkelse i svensk offentlighet. Han har penger, veldig mye penger, som kommer fra treindustri og skogbruk. Han er en profilert kritiker av ulveforvaltningen og distriktspolitikken. Og han er gjenstand for enorm medieoppmærksomhet i forbindelse med en rettsprosess som «overgår fantasien», for å bruke en formulering fra Hedins advokat.

Påtalemyndigheten anket frikjennelsen, og når Rovdyr.org treffer Hedin på telefon, venter han på å få vite når han skal møte opp i det svenske motstykket til lagmannsretten.

Hedin, som har hevdet sin uskyld helt fra han først ble anklaget for å ha skutt en ulv som ingen kunne dokumentere at var død, er lei, oppgitt og desillusjonert.

– Jeg har det meste av livet hatt tillit til politi og rettsvesen, men min sak og flere andre som angår jegere har tatt tilliten fra meg. Jeg merker det samme blant mange som bor på bygda, og samtidig virker det som om den styrende makten ikke bryr seg om at bygdefolk mister tilliten til staten, sier Hedin.

– Dommen i tingretten erklærer at påtalemyndigheten ikke har beviser. Men politijuristene har aldri selv innsett at dette er snakk om en urettmessig tiltale. Det skal ikke være slik i et demokrati at staten skal kunne trekke folk for retten for sine politiske meninger.

Politiske overbevisninger

Hedin forsøker nå å få overprøvd beslutningen om at det skal bli en ankesak – om mulig helt opp til Riksåklagaren, svenskens svar på Riksadvokaten.

– Da får vi svar på hvor høyt opp rettssystemet de sitter, de som mener det er greit å bruke politiske overbevisninger som bevis i en domstol, sier han.

Høsten 2018 ble Hedin varetektsfengslet og holdt i en snau måned. Det skjedde etter politiets telefonavlytting av en samtale Hedin hadde med sin søster hvor han kom med kryptiske henvisninger til tjuvjakt på ulv, noe Hedin har forklart som en spøk.

Siden skulle det vise seg at samtalen var transkribert med deler av den som uhørlig. Samtalen ble siden avspilt i retten slik at alle kunne høre akkurat hva som ble sagt. Transkripsjonen har vært undersøkt som tjenesteforsømmelse. Det har politiets organ for å granske seg selv konkludert med at det ikke var.

Ved et annet tilfelle har politiet snakket usant om bevismateriale, og klær med rester av gift er blitt gjenstand for manipulasjon. Ikke spesielt alvorlig, mente politiets etterforskningsenhet.

Hedin tolker det hele som «korridorkorrupsjon», noe som i neste omgang åpner for det han kaller «tjenestemannsaktivisme».

– Selv om det ikke er bevist at jeg har gjort noen ting, er jeg fortsatt fratatt muligheten til å jakte, for jeg får ikke eie våpen. Det svekker livskvaliteten, for jakt har alltid vært en del av livet. De eneste som straffes her, er de uskyldige, sier han.

– Uroen for hva som skjer når saken skal videre i rettssystemet oppleves også som en straff. Det er fortsatt en jobb å gjøre når

ner

Karl Hedin

- **Født i 1949. Bor i Smedjebacken i Dalarna, sør for Falun.**
- **Eier og driver treindustrielskapet AB Karl Hedin med rundt 1000 ansatte og en årlig omsetning på rundt 4 milliarder svenske kroner.**
- **En av Sveriges største private skogeiere.**

det gjelder å forstå hele bildet. Jeg mistenker jo at det er noe politisk som trenger inn i rettsvesenet.

Tapt livskvalitet

Hedin ser konturer av noe han slett ikke liker og lurer på hvem sin tur det er neste gang.

– Jeg er ikke den første og blir neppe den siste. Jeg frykter vi er på vei inn i en rettstilstand ingen ønsker. Og når vi først er kommet dit, er det vel for seint.

Livskvaliteten svekkes også i den forstand at Hedin har tapt følelsen av tilhørighet til

Det virker som om den styrende makten ikke bryr seg om at bygdefolk mister tillit til staten, sier Karl Hedin.

FOTO: MIKAEL MOILANEN,
JAKTJOURNALEN

samfunnet, og motivasjonen til å gjøre en innsats er svekket.

– Fellesskapet er viktig, både med familien, bygda og landet. Nå føler jeg ikke lenger noen stolthet når Sverige banker Norge i ishockey. Det er et tap. Samtidig har jeg også opplevd en fantastisk støtte. Det er sterkt. Interessant nok har ikke det som har skjedd svekket varemerket Karl Hedin, sier han.

Sterk urbanisering

Der hvor svensk politikk for bygdene etterkrigstiden i stor grad har tilrettelagt for at befolkningen skal flytte inn til forstedene og selge arbeidskrafta si i urbane strøk, har Norge i det minste forsøkt å drive en aktiv politikk for spredt bosetting.

Hedins beskrivelse av svensk distriktpolitikk er dystert:

– Det var vært en veldig sterk urbanisering, blant annet som en effekt av mekanisering i

Karl Hedins kritikk mot svensk politi

- **Politiet har manipulert transkripsjonen av to samtaler – i begge tilfeller i Hedins disfavør. En av samtalene ble manipulert slik at Hedin kunne holdes fengslet i en måned. Hadde ikke den avlyttede samtalen blitt transkribert feilaktig, ville det ikke vært grunnlag for fengslingen.**
- **Politiet har medvirket til å utplante bevismateriale som ikke tidligere fantes i boligen til en av de fire mistenkte i saken. Deretter har politiet hevdet at mistenkte hadde begått lovbrudd på bakgrunn av det plantede beviset.**
- **Politiet har tipset en person om ransakelse og dermed gitt vedkommende mulighet til å gjemme beviser. Vedkommende var misstänkt for å ha forsøkt å drepe sin ektemann. Hensikten med å tipse vedkommende var ifølge henne selv å forhandle med henne slik at hun skulle vitne falskt i bytte mot at hun skulle få bistand i saken som handlet om forsøket på å ta ektemannen av dage.**
- **Ingen av de ovenfor nevnte forholdene er alvorlige regelbrudd, ifølge politiets eget granskingsorgan.**

jordbruk og skogbruk. Jeg ser dere har forsøkt å motvirke utviklingen i Norge, men det vi ser i Sverige er at man forsøker å gjøre det mer eller mindre umulig å leve på bygda, sier han.

– Når styrende myndigheter kaster seg over folk på landsbygda med de kraftigste maktmidlene de har, blir det ikke bedre. Behandlingen av jegere, skogbrukere og bønder stjeler deres livsgrunnlag. Resultatet blir at bygdene tømmes for folk, og når de til slutt blir for få, er det ingen som bryr seg om dem, sier Hedin.

FORSKER:

– De fleste tiltak som har god effekt mot rovdyrskader, har også negativ effekt på sauehold

Inger Hansen er forsker ved Nibio.

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Tekst Svein Egil Hatlevik

På tampen av fjoråret publiserte Norsk institutt for bioøkonomi og Norsk institutt for naturforskning en gjennomgang av den såkalte FKT-ordningen. Forkortelsen står for «forebyggende og konfliktdependende tiltak», og det handler om forebygging av rovviltskader på tamdyr og om å dempe konflikten knyttet til rovviltforvaltningen.

Rapporten, slik det beskrives i innledningen, er ment å gi en «vurdering av hvorvidt praktiseringen av forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdependende tiltak har god måloppnåelse, om den kan realiseres på en bedre måte enn i dag og i så fall hvordan».

Halv milliard på sju år

Den samlede bruken av penger på tiltak som skal forebygge tap av husdyr i årene fra og med 2013 til og med 2019 er på rundt en halv milliard kroner.

Inger Hansen er seniorforsker ved Divisjon for skog og utmark hos Nibio og prosjektleder for arbeidet med rapporten.

– Er det enkelt å forebygge tap av husdyr til rovdyr?

– Nei, det er ikke ensidig enkelt, men det går an å forebygge. De fleste tiltakene som har en god effekt mot rovdyrskader, har også en negativ effekt på saueholdet. Felles for de tiltakene som har en god effekt er at de skiller rovdyr og bufe i tid og rom, og det betyr som regel at det senker antall beitedager i utmarka, sier Hansen.

Sau mot Sølnklætten på Vordsetra i Alvdal.

FOTO: GEIR HARALD STRAND / NIBIO

– Så det er slik at de beste tiltakene mot rovdyrangrep går ut på å slutte å høste beiteressursen i utmarka?

– Total sett for hele Norge er saueholdet som næring opprettholdt, men en stor del av sauene er flyttet ut av sonene som er prioritert for ynglende bjørn og ulv, eller de beiter på inngjerda arealer. Det betyr jo at utmarksbeitet ikke blir benyttet i disse områdene, sier Hansen.

Bjørn, ulv, jerv og gaupe

– Men i sonene for jerv og gaupe er det fortsatt rikelig med sau på beite?

– Ja, der er det litt mer komplisert. Områdene som er prioritert for jerv og gaupe er så store, at om sauen ikke skulle kunne beite her, ville det vært lite beitearealer igjen. Rovviltnemndenes forvaltningsplaner prøver å skille rovdyr og beitedyr også i denne sammenhengen, men når gaupe og jerv totalt sett tar mer sau og lam enn bjørn og ulv, er det jo mye fordi disse arealene overlapper. Jerv og gaupe gjør typisk ikke så store skader på hver enkelt besetning som bjørn og ulv. Men det finnes også nok av eksempler på store skader på enkeltbesetninger utført av jerv.

– Dere har skrevet en rapport på over 100 sider. Hva er det viktigste budskapet?

– Vi har hatt som mål å evaluere hele ordningen. Hovedmålet for FKT-forskriften er å få ned skadeomfanget for tamdyr på beite. Som sagt har tapene i ulvesonen og til dels bjørnesonene gått ned – enten fordi sauene er flyttet ut, fordi bruket er lagt ned eller at saueholdet foregår i mye mer kontrollerte former på innmark eller innenfor rovdyravvisende gjerder. Det er ingen tvil om at det gir en løsning som er varig og som fører til mindre tap, sier Hansen.

Og nettopp fordi færre sauer er revet av rovdyr de senere år, har dette bidratt til en positiv måloppnåelse, forklarer hun. Indirekte medfører dette mindre bruk av utmarka.

– I gaupe- og jerveområder har forvaltningen ikke gått til like drastiske tiltak, det vil si at det er i liten grad gjort nytte av de tiltakene som har størst negativ effekt for beitenæringa. I disse områdene må vi forvente årlige tap av et visst omfang, dersom ikke enda «strengere» tiltak settes inn, sier Hansen.

Tap utenfor sonene

– Men så er det bjørn og ulv som beveger seg ut av sonene også. Hva med dem?

– Mye av tapene til ulv og bjørn skjer utenfor deres respektive forvaltningsområder, typisk i en randsone på fem mil rundt

forvaltningsområdet. Det er der vi finner flesteparten av sauekadavrene i dag. Hvis vi skal få tapene ytterligere ned, må det settes inn tiltak mot streifulver og unge hannbjørner i disse områdene. Beredskapsplaner og skadefelling er en del av disse tiltakene, men også flere viltkameraer i beiteområdene og flere beitedyr med GPS-merking. Det vil gjøre det enklere å sanke dyra i en akutsituasjon.

Kameraer og overvåking av hvor beitedyra befinner seg, er eksempler på tiltak som i hovedsak ikke går utover beitebruken, påpeker Hansen.

– Men i tillegg kan det, av dyrevelferdsmessige årsaker, være aktuelt med andre tiltak som tidlig sankning, som jo også medfører redusert beitebruk. Men en kan ikke stå og se på at mange dyr dør, og det er et godt kjent faktum at skadefelling på barmark ikke er enkelt, sier hun.

Utgifter til skadefelling lå i årene 2013-2016 på mellom drøyt 8 og 10 millioner kroner årlig, men nådde en topp i 2017, da utgiftene var på rundt 12 millioner kroner. I 2019, som er siste året i rapporten, var pengebruken nede i rundt 4,5 millioner kroner.

Kartene viser forvaltningsområdene for jerv (til venstre, blå skravering) og gaupe (til høyre, grønn skravering). GRAFIKK: KARTVERKET

– Skadefelling av ulv er jo blitt mer effektivt, blant annet som følge av at myndighetene har tillatt løs på drevet halsende hund?

– Det er opp til forvaltningsmyndighetene å bestemme hvilke tiltak som kan brukes for å effektivisere skadefelling. Her er det forskjell mellom rovdryartene. Hva som fungerer best, er avhengig av hvor man er i landet og når på året det skjer, sier Hansen.

Tidlig ned-sanking og hjemmebeite

Når det gjelder tiltak som flytter beitedyra ut av rovdryutsatte områder, har forskerne sett på tiltak som hjemmebeite, sein slipp av dyr, tidligere sankning, beredskapsarealer i

mindre utsatte områder og dessuten det mest inngripende tiltaket: Omlegging til annen drift.

De to mest brukte tiltakene er tidlig ned-sanking og hjemmebeite. Tidlig ned-sanking brukes ofte for å unngå store tap til jerv, siden dette rovdryet ofte begynner å lagre mat til vinteren når seinsommeren kommer.

– Når det gjelder disse tiltakene som skiller rovdry og bufe, er det ikke mange internasjonale studier å sammenligne med når det gjelder å kartlegge hvor effektivt pengene

brukes. Men det er jo likevel innlysende at med færre beitedager i utmarka, så blir det sjeldnere at beitedyr eksponeres for rovdry, sier Hansen.

– Alle disse tiltakene innebærer en stor inn-gripen i selve drifta, og sauene får ikke beitet i utmarka på optimal måte, men det kan hindre årlige store tap.

– Så da er det et politisk spørsmål om det er et mål å høste beiteressursen mest mulig?

– Det er det absolutt. Vi har fantastisk utmark med rike beiteressurser, og sauene er veldig godt egnet til å høste den ressursen, sier Hansen.

Reindriften tar støyten når sauene forsvinner

Av Svein Egil Hatlevik

Nedgangen i tap av sau til rovvilt de siste ti årene beskrives av Klima- og miljødepartementet som en suksesshistorie og et tegn på at rovviltpolitikken fungerer.

– Regjeringen jubler og sier at rovdrypolitikken fungerer, fordi tapene av sau går ned. Men hvem må ta belastningen? Det er reindriften.

Ellinor Marita Jåma
FOTO: BERNARD O'SULLIVAN.

Når sauene forsvinner fra rovdryprioriterte områder, utløses en tragedie for reindriften, sier Ellinor Jåma, avtroppende leder i Norske reindriftssamers landsforbund.

Belastningen forflytter seg

Selv kommer Jåma fra Røyrvik i Trøndelag, en nabokommune til Lierne, som ligger inntil svenskengrensa og den store bjørnestammen i nabolandet. Gjennom 90-tallet var bjørneskadene på sau store i Lierne, fram til de aller fleste sauebønder måtte legge ned drifta der. Dermed måtte bjørnen ta byttet sitt lenger nord, altså for eksempel i Røyrvik.

– Dette er ett av mange tilfeller hvor at belastningen har forflyttet seg og at reindriften må bli for det, sier Jåma.

Stabile og høye tap i reindriften

I Miljødirektoratets oversikt Rovbase.no ligger det tall for rovviltskader på tamrein tilbake til reindriftsåret 2005/2006. Her framgår det at antall erstattede dyr stiger ganske jevnt fram mot 2012/2013. Da var antall erstattede dyr på snaut 24 000.

De siste ti årene har det årlig blitt erstattet i underkant av 20 000 reinsdyr. Det har det altså ikke vært noen synkende tendens, slik som det har vært for saueholdet. Saueholdet og utmarksbeitet har nemlig i løpet av inneværende årtusen i stor grad forsvunnet fra områder som er prioritert til særlig bjørn og ulv, men også jerv og gaupe.

Hva er de politiske partienes

Vi har lest gjennom partiprogrammene som de politiske partiene som er representert på Stortinget går til valg på for kommende periode. Her presenterer vi det de ulike partiene vil prioritere i rovdyrpolitikken.

Åsmund Ystad

Som dere ser er det stor variasjon i omfang i partienes beskrivelser. Noen partier nøyer seg med overordnede formuleringer mens andre går mer detaljert til verks for å synliggjøre hva de ønsker å gjennomføre.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk vil følge opp med intervjuer med sentrale talspersoner for partiene som vil bli lagt ut på rovdyr.org i tida framover mot valget.

VENSTRE

- Rovdyrene hører hjemme i norsk natur. Naturmangfoldloven skal ligge fast og beskytte det biologiske mangfoldet, inkludert rovdyprene, i norsk natur. Bestandene av ulv, bjørn, gaupe og jerv er i dag for lave. Vi vil ha levedyktige bestander av alle de store rovdyprene, i tråd med naturfaglige anbefalinger. Vi mener det er mulig å redusere konfliktnivået mellom beitedyr og rovdyp, uten å svekke rovdypstammene. Dagens soneforvaltning bør opprettholdes der vi har beiteprioriterte og rovdyprioriterte soner, men noen soner bør utvides for å ivareta rovdyprenes naturlige bevegelser.
- Rovviltnevdene har, i motsetning til sin hensikt, vært med på å øke konfliktnivået i den nasjonale debatten om rovdyp. Vi vil vurdere mer hensiktsmessige organisasjonsformer for lokal forankring av den nasjonale rovdypforvaltningen.

- Sikre at Norge tar sin naturlige del av ansvaret for levedyktige bestander av de fem store rovviltartene bjørn, ulv, jerv, gaupe og kongeørn, i tråd med Stortingets rovdypforlik. Det må sikres tilstrekkelige midler til registrering av rovdypbestanden. Raske uttak av skadedyr samt å forhindre at bjørn, ulv, jerv og gaupe etablerer bestand utenfor kjerneområdene er en viktig del av forvaltningen.
- Sikre en mer effektiv lisensjakt på jerv.
- Sørge for gode erstatningsordninger ved tap av dyr i landbruksnærings, og for bønder som gjennomfører omstillingstiltak i de mest rovdypberørte områdene.

prioriteringer i rovdyrpolitikken?

Fremskrittspartiet

Vi ønsker et rikt plante- og dyreliv i Norge. Det bør søkes opprettholdt en bestand av ørn, jerv, bjørn og gaupe. Forvaltningen av denne må skje lokalt der en har forutsetning for å vurdere situasjonen, og derfor må prioriterte rovdyrsoner avvikles. Nødvergeretten som nå gjelder for angrep på hund, bør i tillegg gjelde når rovdyr kommer inn på innmark og ikke lar seg skremme bort.

Fremskrittspartiet vil:

- oppheve kjerneområdet for rovdyr
- samordne forvaltning av rovdyr og landbruk
- la lokale myndigheter ha ansvaret for rovdyrforvaltningen
- at det skal pålegges staten å gi full erstatning til grunneiere, næringsdrivende eller andre som lider tap som følge av statens overordnede rovdyrforvaltning
- at det innføres kvotejakt der hvor dette ikke truer den totale bestandens overlevelse
- at rovdyrforlikene skal evalueres.
- at det blir tillatt å bruke løs på drevet halsende hund ved jakt på bjørn, jerv og ulv

- Sikre rovdyrene plass i de norske økosystemene. Det skal være lav terskel for skadefelling av rovvilt i beiteprioriterte områder, og det skal være høy terskel for uttak i rovviltprioriterte områder.
- Ha en vesentlig økning i bruken av utmarksbeite og seterdrift gjennom økt bevilgning til konflikt-dempende tiltak mot tap av husdyr til rovdyr.
- At bøndene og reineierne ikke skal lide økonomiske tap som følge av levedyktige rovdyrstammer blir opprettholdt.

- Føre en aktiv, kunnskapsbasert rovviltforvaltning, som utover faglig funderte bestandsmål og rovdyrskade økologiske funksjon også tar hensyn til beitenæring, bosetting og bruk av naturen. Bestandsmålet for ulv skal økes til minimum 8-10 helnorske ynglinger.
- Avvikle rovviltneemndene slik de er organisert i dag.
- Sikre tilstrekkelig støtte og insentiver til forebyggende tiltak mot rovdyrskader, med særlig vekt på ikke-dødelige tiltak overfor rovvilt og tiltak som bidrar til at skadde dyr på beite oppdages tidligere.
- Øke støtten til forebyggende tiltak mot tap av dyr på beite, herunder omstilling fra sau til storfe og melkegeit der tapsproblematikken er mest aktuell. Gi rimelig kompensasjon til bønder som likevel ikke kan benytte seg av beiterettigheter på grunn av rovdyrbestander i området.
- Utrede Norges første nasjonalpark med et helhetlig økosystem med permanente bestander av store rovdyr, og etablere et verneområde hvor jakt og fiske ikke er tillatt.

- Sikre levedyktige bestander av de fire store rovdyrne i Norge og sikre sammenhengende leveområder.
- Bevilge midler til forebyggende og konflikt-dempende tiltak der utmarksbeiting er ønskelig og sikre raskt uttak av enkelt dyr som gjør stor skade i besetning.

- Føre en rovviltpolitikk som ivaretar tryggheten til enkeltmennesker og lokalsamfunn og bidrar til at bærekraftige rovviltbestander ivaretas

Senterpartiet

- Etablere nye rammer og nye bestandsmål for alle de fire store rovdyrene.
- Flytte den statlige rovviltforvaltningen fra Klima- og miljødepartementet til Landbruks- og matdepartementet.
- Sikre at de regionale rovviltnemdene har rammer og fullmakter som sikrer en effektiv forvaltning.
- Samordne rovviltforvaltningen i Norge, Sverige og Finland bedre. Dialogen om en felles forvaltning av ulv med Sverige må gjenopptas.
- Gi full erstatning til dem som lider tap som følge av rovvilt.
- Sørg for økt kunnskap om rovdyrpolitikkenes konsekvenser for reindriftsnæringa og øvrige utmarksnæringer og iverksette tiltak som reduserer tapene i disse næringene.
- Sørg for at beitenæringenes og berørte kommuners fagkompetanse i større grad inkluderes i kunnskapsgrunnlaget for rovdyrforvaltningen.
- Ta ut ørn i områder med tette bestander og der tap og skader på bufe og reinsdyr er sannsynliggjort.
- Effektivisere lisensfelling og prioritere slik felling i nærheten av beiteområder.
- Skille klart mellom lisensfelling og uttak av skadedyr i prioriterte beiteområder.
- Gi kommunale jaktlag som utfører uttak, samme forutsetninger og regelverk som SNO når de skal utføre samme oppgave.
- Sikre at det ved uttak av skadedyr er mulig å bruke alle tilgjengelige tekniske hjelpemidler som drone, scooter, helikopter, lys, termiske kikkerter osv.
- Tillate bruk av hund ved skade- og lisensfelling og sørge for at slike hunder kan trenes i Norge.
- Bevilge mer midler til skadeforebyggende tiltak, og ha uttak som forebyggende tiltak.
- Sikre at det i beitesesongen skal være stående fellingstillatelse på rovdyr i beiteprioriterte områder, innenfor rovdyrsikre beitegjerd, på innmarksbeite og i kalvingsområder for rein.
- Sikre en mer åpen innsynsløsning i Rovbase for alle, og sørge for at det blir kvittert for mottatt prøve. Alle kvitteringer skal kunne spores.
- Sikre at personalia for medlemmer i godkjente jaktlag er unntatt fra offentlighet.
- Kartlegge de kostnader og tap i verdiskapning som rovviltbestandene påfører lokalsamfunnene i form av tap av beitedyr til rovvilt, tapte beitebruk og annen innskrenkning i bruk av utmark og utmarksressurser. Jaktrett og viltressurser må inkluderes.

Arbeiderpartiet

- Videreføre den todelte målsetningen om å både ha levedyktige rovviltstammer og et aktivt beitebruk.
- Sikre en bærekraftig rovviltbestand i tråd med Stortingets forlik, naturmangfoldloven og våre internasjonale forpliktelser.
- Ha en tydelig og konsekvent soneforvaltning og et effektivt regime for uttak av rovvilt når det ikke truer bestandens overlevelse. Det skal også være aktiv forvaltning av rovdyr i rovdyrprioriterte områder når bestandsmål er oppfylt.
- Ha en høy beredskap slik at tapene av beitedyr blir så små som mulig.
- At det ved rovdyrskade i beiteprioriterte områder skal gis fellingstillatelse umiddelbart.
- At fellesskapet ved rovdyrskade tar ansvar for å kompensere eiere av beitedyr.
- Sikre at terskelen er lav for uttak av rovvilt i beiteprioriterte områder og høy for uttak i rovviltprioriterte områder.
- Sikre at bestandsmålene faktisk følges opp, for å skape tillit mellom befolkning og forvaltning. Når en bestand ligger over bestandsmålet, skal den forvaltes i tråd med det målet som til enhver tid er vedtatt av Stortinget.
- Sørg for dialog og lokal involvering, der det tas hensyn til at det å leve med rovvilt tett innpå seg medfører en belastning for både beitenæringen og lokalsamfunnet.
- Ivareta den regionale forvaltningen med rovviltnemder inndelt i åtte regioner.
- At det samlede rovdyrtrykket i større grad sees i sammenheng.

Nils Solberg, Tone Benjaminsen og Arne Sveen ble alle gjenvalgt i landsstyret under landsmøtet 19. juni.

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Landsmøte i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Åsmund Ystad

Lørdag 19. juni arrangerte FNR digitalt landsmøte for andre året på rad. Delegater fra 15 lokallag deltok og gjennomførte et effektivt landsmøte ved hjelp av Teams.

Årsberetning og regnskap ble vedtatt, og landsmøtet gjenvalgte Nils Solberg som leder for ett år og landsstyremedlemmene Arne Sveen og Tone Benjaminsen for to nye år.

Landsstyremedlemmene Arve Sætra og Mariann Skotte var ikke på valg i år.

Oversikten over alle tillitsvalgte finner du på side 18 i dette bladet.

Digitale møter er et godt redskap i det daglige arbeidet og har kommet for å bli, men forhåpentligvis har FNR gjennomført sitt siste landsmøte på Teams.

Alle ser nå fram til at samfunnet kommer i gjenge igjen, slik at det blir mulig å treffes fysisk i møter og kunne gjennomføre grundigere diskusjoner om strategi og nødvendige tiltak for arbeidet videre.

Behovet for å treffes er like stort i lokallagene. På grunn av den spesielle situasjonen har landsstyret inntil videre gitt sittende lokallagsstyrer myndighet til å lede lokallaget videre inntil det blir anbefalt å invitere alle medlemmer til ordinære årsmøter i lokallagene.

Forbereder felling av ulv i grenserevir

Svein Egil Hatlevik

– Vi har gått gjennom ulike måter å forvalte rovdyrerne på i de to landene. Det er ganske stor forskjell på norsk og svensk forvaltning. Målet er å finne en måte å koordinere eventuelle vedtak om lisensfelling i grenserevirer, sier Stein Tronsmoen, leder i Rovviltnemnda i Hedmark (region 5) til Rovdyr.org.

I midten av mai hadde Tronsmoen og leder av Rovviltnemnda i Oslo, Akershus og Østfold, Lise Hagen Rebbestad, digitalt møte med svenske forvaltningsmyndigheter om mulighetene for å gjennomføre lisensfelling av grenseflokker. Med på møtet var også statsforvalterne i Innlandet og i Oslo og Viken, samt det svenske Naturvårdsverket og länsstyrelsene i Dalarna og Jämtland.

Stein Tronsmoen, leder i rovviltnemnda i region 5, Hedmark

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Landsstyrets medlemmer:

Nils Solberg Landstyrets leder

Halden
Tlf. 479 11 542
nils.solberg@rovdyr.org

Arve Sætra

Delesjef
Aurskog
Tlf. 992 15 586

Tone Judith Marstein Benjaminsen

Bonde
Tjeldsund
Tlf. 941 47 249

Arne Sveen Konserntillitsvalgt

Rena
Tlf. 951 90 083

Mariann Skotte Ordfører

Lesja
Tlf. 909 47 244

Per Bjarne Bonesvoll

1. vara
Midtre Gauldal

Mette Trøftmoen

2. vara
Nord-Odal

Knut Halvor Jorde

3. vara
Nesbyen

Folkeaksjonens ledelse og politikk:

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon med formål å endre dagens rovdyrpolitikk. Økende bestander av store rovdyr gir ikke bare konflikt mellom nærings og verneinteresser. Det handler om mange folks livskvalitet i hverdagen.

Skogen og utmarka er viktig for vår livskvalitet. Dagens rovdyrpolitikk truer mye av det som gjør det meningsfullt å bo i Distrikts-Norge.

Jegere og utmarksbrukere er kulturberere. Vår fantastiske natur med et rikt biologisk mangfold er et resultat av flere tusen år med allsidig utmarksbruk. Dette er faktisk grunnlaget for vår opprinnelige eksistens og bosetting i Norge.

Det er kunnskapsløst og historieløst hvis disse rike tradisjonene skal vike for myter om at Norge består av urørt villmark.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en viktig stemme i rovdyrdebatten. Med kunnskap, ansvarlighet og engasjement bidrar vi til økt kompetanse som skal gi grunnlag for en ny politikk med aktiv

forvaltning i stedet for strengt vern av rovdyr i Norge.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk sier:

- **Ja til lokal forvaltning**
- **Ja til effektivt uttak av skadedyr**
- **Nei til kjerneområder og rovdyrsoner**
- **Nei til fast ulvestamme i Norge**

Ansatte:

Åsmund Ystad

Daglig leder
Tlf. 975 95 119
aksjonen@rovdyr.org

Svein Egil Hatlevik

Journalist
Tlf: 940 08 611
svein.egil.hatlevik@rovdyr.org

Medlemskontingent er kr 285,- for hovedmedlem i 2021.

Familiemeldemskap koster kr 415 for hele familien.. Ungdom under 25 år betaler kr 130 pr. person. Nye hovedmedlemmer betaler kr 200 første året, og familiemedlemmer og ungdom kr. 100 første året.

Kontaktinformasjon for Folkeaksjonens lokallag

Lokallag	Leder	Telefon
Østfold	Jon Stabekk, Halden	tlf. 908 66 479
Akershus	Odd Granås, Aurskog	tlf. 908 81 938
Søndre Buskerud	Olav Fageraas, Spikkestad	tlf. 918 82 430
Glåmdalen	Kjell Eierholen, Åsnes	tlf. 971 80 798
Vestfold	Frode Island Bergan, Steinholt	tlf. 905 81 517
Hallingdal	Knut Halvor Jordet, Nesbyen	tlf. 958 88 416
Trysil og Engerdal	Hans Peter Nyhuus, Trysil	tlf. 992 11 953
Åmot og Elverum	Vidar Helgesen, Rena	tlf. 917 46 796
Ringsaker	Geir Atle Aas, Brumunddal	tlf. 907 27 902
Nord-Østerdal	Harald Enge, Os	tlf. 950 88 892
Lillehammer	Ottar Moe, Øyer	tlf. 959 81 660
Valdres	Arne Warberg, Fagernes	tlf. 906 14 892
Lesja og Dovre	Eirik Sæther, Lesjaskog	tlf. 909 91 236
Oppdal og Rennebu	Odd Roger Eggan, Oppdal	tlf. 976 80 808
Gauldal	Johan Hokseggen, Kvål	tlf. 959 91 873
Nord-Trøndelag	Jørn Ove Heggland, Snåsa	tlf. 414 57 649
Helgeland	Anders Svarstad, Leirfjord	tlf. 959 02 607
Troms	Terje Benjaminsen, Skånland	tlf. 913 91 707

Landsstyret i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Leder:	Nils Solberg, Halden	tlf. 479 11 542
Nestleder:	Arve Sætra, Aurskog	tlf. 992 15 586
Styremedlem:	Tone J. M Benjaminsen, Skånland	tlf. 941 47 249
	Mariann Skotte, Lesja	tlf. 909 47 244
	Arne Sveen, Rena	tlf. 951 90 083
Varamedlem:	Per Bjarne Bonesvoll, Rognes	tlf. 909 56 310
	Mette Trøftmoen, Nord-Odal	tlf. 905 86 603
	Knut Halvor Jorde, Nesbyen	tlf. 958 88 416
Daglig leder:	Åsmund Ystad, Steinkjer	tlf. 975 95 119
	e-post: aksjonen@rovdyr.org	

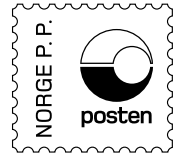
Revisor: Revisorfirmaet BDO AS, Steinkjer

Ordfører
landsmøte: Ole Gustav Narud, Rena

Valgkomité: Jon Stabekk, Østfold
Anders Svarstad, Helgeland
Kjell Eierholen, Glåmdal

Tidligere utgaver
av **Rovdyr**
kan leses på
www.rovdyr.org

Rovdyrpolitikken er for viktig til å formidles av 23 år gamle journalistvikarar fra Bærum

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk
rapporterer nyhetene sjøl
Les sakene på
www.rovdyr.org

Et utvalg av saker:

**Sauebonden Rune var allerede
overarbeidet – nå skaper «Norges
viktigste» ulvefamilie ny bekymring**

9. juni 2021

**Ulverettsak: NOAH mener staten
bryter loven og at det skaper mer
konflikt i samfunnet.**

1. juni 2021

**Myndighetene bereder grunnen
for ulvejakt i grenseflokker.**

26. mai 2021

**15 vedtak om hiuttak av jerv hittil i
år – seks hiuttak gjennomført**

19. mai 2021

**Rovviltnemnda åpner for
lisensfelling av trønder-bjørner.**

23. april 2021

**Færre rovdyrattatt sau betyr at
politikken fungerer, sier staten.
Hva betyr det da at reintapene
ikke går ned?**

6. april 2021

**Andre gaupe i vinter for
finskstøveren Pippi – og noen
foreløpige tall fra årets kvotejakt**

5. april 2021